

VII. Évfolyam 4. szám - 2012. december

Derzsényi Attila
attila.derzsényi@hm.gov.hu

AZ ÉLELMISZER ELLÁTÁS HATÉKONYSÁGÁNAK ELEMZÉSE

Absztrakt

A rendszerváltozás óta tartó politikai, gazdasági szféra, valamint az ezzel összefüggő hazai és nemzetközi jogszabályi környezet folyamatos változásai jelentős hatást gyakoroltak és gyakorolnak a közigazgatás – ezen belül a honvédelmi tárca - logisztikai rendszerére. A cikk a honvédelmi szervezetek élelmiszer ellátásának – kiemelten a beszerzésre vonatkozó - hatékonyságát vizsgálja, továbbá hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján újszerű megoldási javaslatot, korszerű ellátási rendszert fogalmaz meg.

The continuous changes of the political, economical spheres established after the system change and the domestic and international legal environment had and still has a significant effect on the logistic system of the administration, including the Ministry of Defence. The article examines the effectiveness - particularly in procurement approach - of the food supply of the defence bodies, and based on the domestic and international experiences it draws up an innovative solution proposal, a modern supply system.

Kulcsszavak: *logisztikai ellátás, beszerzés, élelmiszer beszerzés ~ logistic supply, procurement, food purchase*

BEVEZETŐ

A Magyar Honvédség csapatai tevékenységének logisztikai támogatása a haza védelme, a szövetségben vállalt kötelezettségek teljesítése és a békeműveletek sikere érdekében sokrétű feladatellátást igényel. A honvédelmi tárca feladata, struktúrája, eszköz és szolgáltatás igénye, az igények keletkezése illetve a feladatorientált tervezése nagymértékben eltér a közigazgatás más szervezeteitől.

A honvédelmi tárca évről évre jelentős költségvetési forrásokat használ fel a haderőfejlesztése és a szövetségi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges katonai képességek megteremtése céljából, amelyeknek megvalósításának egyik legfontosabb eszköze a (köz)beszerzés. A beszerzés feladatkörébe nemcsak a fejlesztések, a képesség megteremtéséhez szükséges eszközök és szolgáltatások megszerzése, hanem a napi élet biztosítása is beletartozik. Ennek hatására a beszerzési feladatok végrehajtása rendkívül összetett feladattá vált, és a közvélemény különösen érzékenyen reagál az egyes fontosabb eseményekre. A honvédelmi tárca vezetésének legfontosabb törekvése mindig is az volt, hogy a tárca hatáskörébe tartozó beszerzések átláthatók, ellenőrizhetők legyenek, a lebonyolítás a jogszabályi keretek között valósuljon meg, és a közpénzek felhasználásával, a köztulajdon használatának nyilvánosságával, átláthatóbbá tételével és ellenőrzésének bővítésével, figyelembevételével biztosított legyen a (köz)beszerzések nyilvánossága.

Megállapítható, hogy az egyes áru, illetve szolgáltatás csoportokban a legnagyobb megtakarítás a "nagymegrendelői" pozícióból érhető el, ehhez célszerű az egyes költségvetési szervezetek beszerzéseinek összevonása, együttes versenyeztetése. Ennek alapján a kisebb méretű szervezetek részére is biztosítható jelentős árkedvezmény. A központosítás egyben javítja az ellátás biztonságát, lehetővé teszi professzionális beszerző személyzet, szervezet kialakulását. A közbeszerzési törvény az ilyen típusú beszerzésekre lehetővé tette a központosított közbeszerzések rendszerének kialakítását.

A Honvédelmi Minisztérium illetve a Magyar Honvédségen belül értékhatártól, illetve jogosultságoktól függően többszintű ellátási, beszerzési logisztikai rendszer működik. A feladat ellátásához, illetve a fenntartáshoz szükséges anyagok, eszközök, szolgáltatások egész körére kiterjedően (haditechnikai eszközök, hadianyagok és egyéb hadfelszerelési cikkek) beszerzést a HM, ill. a megfelelő háttérintézmények végzik a Magyar Honvédség szükségleteinek megfelelően.

A haderő alaprendeltetéséből, feladatának sajátos jellegéből adódóan béke, veszélyhelyzet elhárítása, háborús időszak, illetve nemzetközi katonai szerepvállalás időszakában eltérő igények keletkeznek. A védelmi igények elsőbbséget kell, hogy élvezzenek minden más igényvel szemben.

A katonai szükségleteknek egy körére viszonylag könnyen alkalmazhatóak a polgári logisztika módszerei, mert ezeknél az anyagfélésegeknél a felhasználás jellege, mennyiségi és minőségi mutatói összehasonlíthatók a civil szféra anyag-felhasználási folyamataival.

A szükségletek beszerzése azonban ekkor is csak törvényeken alapuló eljárásrendnek megfelelően, a közbeszerzési alapelvekkel összhangban történhet.

A katonai szükségletek beszerzése mind béke, mind háborús időszakban feltételezi a katonai igények, eszközök, logisztikai rendszer működésének ismeretét. A honvédelmi tárca számára kötelezően alkalmazandó, (köz)beszerzésre vonatkozó jogszabályok alkalmazása során a beszerző szervezetnek biztosítani kell egyrészt a törvényességet, másrészt a katonai igényeknek megfelelő termékek, szolgáltatások beszerzését is. Ennek biztosítása érdekében a hazai és nemzetközi katonai logisztikai rendszer működését, valamint a katonai eszközöket ismerő, közbeszerzési gyakorlattal rendelkező szakemberekre van szükség.

A honvédelmi szervezetek élelmiszerral történő ellátása elsősorban létszámfüggő. Az ellátási tevékenység jellegét és folyamatát, egyszerűbben megfogalmazva a katonák etetését

úgy kell kialakítani, hogy minden körülmények között (béke, missziós, válsághelyzet, háborús), ugyanazon színvonalat biztosítson.

- Figyelembe véve a mindenkori katonai létszámot, az élelmiszer alapanyagok a termelőtől (kis- nagykereskedőtől) a raktárig, a készétel a konyhából az az asztalra történő eljuttatásának logisztikai folyamata nagyfokú szervezést igényel. Ebbe a folyamatba az ételek minősége kiemelt figyelmet érdemel, hiszen rossz, fertőzött alapanyagok, rosszul tárolt ételek fogyasztása a honvédség alaprendeltetési feladatának biztosítását veszélyezteti. Napjaink nemzetközi biztonsági környezetében az élelmiszerellátási láncban is fel kell készülni a terrortámadások elleni védelemre, amely a katasztrófák, a gondatlanságból, vagy szándékosan elkövetett ételmérgezések állat- és közegészségügyi, társadalmi, politikai és egyéb következményei felszámolásában nyújt segítséget. Az élelmiszer ellátás sérülékenysége miatt. Dr. Horváth Attila: „Az élelmiszerellátási lánc kritikus infrastrukturális, terrorfenyegetettségének jellemzői” című tanulmányában kiemeli: *„A terrorcsoportok szemszögéből nézve az élelmiszerlánc elemeit könnyű pusztítani. Az ún. modernkori terrorizmus története szerencsére nem bővelkedik ilyen célpont elleni terrortámadásokkal. Az élelmiszer és vízellátás sérülékenysége miatt azonban ennek kockázatát komolyan kell venni.”*
- A honvédségen belül az étellemezési ellátás egyrészt jelenti az élelmiszer megfelelő helyen, időben, mennyiségben történő biztosítását, másrészt a minőségi követelmények elő- köztes és utólagos ellenőrzését is. A megfelelő szállító kiválasztásának, a szerződéses feltételek kialakításának, valamint a minőségbiztosítási követelmények kialakításának nem csapat, hanem magasabb, központi szinten kell megtörténnie.

A honvédségi szervezeteknél eltöltött évtizedes logisztikai tapasztalatom alapján olyan alternatív (élelmiszer) ellátási módszert kívánok bemutatni, amely a fent felsorolt jogszabályi, felsővezetői, illetve csapatigényeknek megfelelően alkalmazható.

TÖBBSZINTŰ LOGISZTIKAI RENDSZER

A honvédelmi szervezetek csapat hatáskörű ellátásának egyik legfontosabb kérdésköre az állomány élelmiszerekkel történő ellátása. A korábbi időszak beszerzési gyakorlata és előírásai alapján az élelmiszerek beszerzését a HM tárca központi beszerző szervezetei (HM Beszerzési és Biztonsági Beruházási Hivatal, HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség, HM Fegyverzeti és Hadbiztosági Hivatal) hajtották végre az eljárást kezdeményező honvédelmi szervezetek megbízásai alapján. Szakmai pályafutásom alatt a korábban említett szervezeteknél eltöltött vezetői beosztásokban szerzett tapasztalatok alapján a honvédelmi tárca központi beszerző szervezeteinek kialakulását és tevékenységi körét a „Honvédség centralizált beszerzésének története” című korábbi cikkemben kifejtettem.

Az egyes élelmiszer típusok külön-külön (pld: hús, húskészítmény; tej; kenyér-pékáru, ásványvíz-üdítő, stb) kerültek meghirdetésre közösségi közbeszerzési eljárásban. Tekintettel arra, hogy MH szinten az egyes élelmiszer típusok összértéke önállóan is meghaladta a közösségi értékhatárt (kb. 54 MFt-ot), az egybeszámítás nem volt vizsgálat tárgya.

Az éves költségvetési tervezés alapján az utóbbi években kizárólag tárgyévi – azaz költségvetési évre vonatkozó – élelmiszer beszerzésekre került sor. Ennek oka egyrészt a több évre vonatkozó költségvetési fedezet igazolásának hiányában, másrészt az egyes honvédelmi szervezetek igényeinek folyamatos változásaiban keresendő.

Az „Élelmiszer beszerzés aktuális kérdései” című tanulmányomban a központi beszerző szervezetekkel kapcsolatosan az alábbi megállapításokat tettem:

„ A korábban említett központi beszerző szervezetek által lefolytatott eljárások előnyei:

- az MH egészére vonatkozó igény alapján figyelembe vehetőek voltak a gazdaságossági szempontok (nagyobb tételben kedvezőbb árajánlat várható)
- az MH egészére vonatkozóan egységesen kerültek szabályozásra a szerződéses feltételek, késedelmi, meghiúsulási kötbér, szállítási feltételek, stb.
- az MH egészére vonatkozóan adott élelmiszer termékcsoporthól egy közbeszerzési eljárást kellett lefolytatni, ezáltal csökkentve az egyes szervezetek beszerzői-megbízói állomány leterheltségét;
- az élelmiszerbiztonsági, minőségi követelmények egységesen kerültek meghatározásra, továbbá ezek ellenőrzése a honvédelmi tárca egyedüli minőségbiztosítási szervezetének (amely a HM FLÜ, majd a HM FHH igazgatóságként került átalakításra) feladatkörébe tartozik.

Hátrányai:

- az MH egészére vonatkozó szerződés megszüntetése, felbontása az összes szervezet részére kihatást jelent;
- az alakulati igények változásai alapján a szerződés módosítása hosszadalmas, időigényes;
- a helyi kistermelők az országosan kiírt közbeszerzési eljárásban a feltételeknek nem tudtak megfelelni.”

2011. év elején a honvédelmi szervezetek részéről felmerült igény alapján a „honvédelmi szervezetek beszerzéseinek eljárási rendjéről” szóló HM Utasítás 2011. július 30-ai módosítása alapján az élelmiszerek beszerzése csapathatáskörbe került.

A Magyar Honvédség katonai szervezeteinél rendkívül heterogén a beszerzésekkel kapcsolatos személyi és tárgyi feltételek biztosíthatósága. Kevés szervezetnél áll rendelkezésre beszerzési tapasztalattal rendelkező jogi végzettségű személy, több szervezetnél a beszerzési ügyek intézésére kijelölt munkatársak is, a beszerzés lebonyolításának sajátosságai miatt, állandó szakmai támogatásra szorulnak.

A csapathatáskörü élelmiszer beszerzésekre vonatkozó néhány általános következtetés levonható:

- csapatszinten minden esetben értelmezni és vizsgálni szükséges a közbeszerzési törvényben meghatározott egybeszámítás kérdéskörét;
- csapatszinten kell kialakítani és belső szabályozásban meghatározni az élelmiszerek minőségi követelményeit, valamint azok ellenőrzését;
- csapatszinten erősíteni kell a közbeszerzéssel foglalkozó szakállományt;
- HM tárca szinten ki kell alakítani az egységes nyilvántartást és jelentési rendszert az élelmiszerek beszerzéseire vonatkozóan.

KÖZPONTI BESZERZŐ SZERVEZET ELŐNYE

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem katonai logisztikai mesterképzési szakon írt szakdolgozatomban a rendszerváltás óta létrejövő hazai központi beszerző szervezetek kialakulásának folyamatát dolgoztam fel. Alapul véve a dolgozatomban részletesen kifejtett nemzetközi és hazai törvényi előírásokat és kormányzati törekvéseket, összehasonlítást végeztem a honvédelmi tárca és más kormányzati központi beszerző szervezetek céljait, működési feltételeit.

Az említett dolgozatomban tett megállapítások alapján álláspontom szerint a honvédelmi tárca beszerzési jogkörrel rendelkező központi beszerző szervezeténél és csapatszinten is biztosítani kell a honvédelmi tárca legfontosabb érdekeit:

- az államháztartás kiadásainak ésszerűsítését;
- az állami ráfordítások csökkentését;
- a költségvetési előirányzatok tervszerű felhasználását;
- általános használt, azonos használati célú, tipizálható termékek koncentrált beszerzését ("szabványosítás");
- a közpénzek felhasználása átláthatóságát;
- széles körű, nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtését;
- a közbeszerzések során a verseny tisztaságának, az esélyegyenlőség; a nyilvánosság biztosítását;
- a belföldi áru előállítás; munkaerő-foglalkoztatás elősegítését.

A célok elérésével kapcsolatban kijelenthető, hogy ezen célok elsősorban központi beszerző szervezettel érhetők el.

A kormányzati szintű központi beszerző szervezetet létrehozó jogszabály indoklásában a működtetésének további előnyeiként az alábbiakat fogalmazza meg:

- a kormányzati stratégia érvényesítésében segítséget jelent;
- a csapatok számára is elérhetők a központi szerződések;
- a beszerzés és az azzal kapcsolatos adminisztráció egyszerűbb, kevesebb humán erőforrást igényel;
- a rendelés és árképzés egységes, átlátható rendszerben kerül a csapatokhoz;
- az egységes műszaki követelményekkel, szerződési feltételekkel felépített keretszerződések biztosítják a csapatok flexibilis ellátásának lehetőségeit.

Álláspontom szerint a központi beszerzős szervezet által kötött keretszerződések azonban nem jelentenek végleges megoldást a csapatok eltérő igényeihez:

- csapatonként eltérő mennyiségű, eltérő minőségű termékekre lehet igény;
- évenként a csapatok igénye folyamatosan változik;
- azonnali, sürgős plusz igényre nem ad alternatív megoldást.

Napjainkban számos központosított közbeszerzési szervezet működik mind az Unióban, mind hazánkban közigazgatási és vállalati szinten is.

NATO Ellátó Ügynöksége (NspA), mint a NATO Támogató Szervezet központi beszerző szervezete, bármely nemzet részére folytat le beszerzési eljárást.

A GYEMSZI (Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet) a fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények részére minden olyan egyéb, költséget jelentő fogyasztásra, melynél a centralizált közbeszerzésekkel megtakarítás érhető el (gáz, áram, mosoda stb.) központilag folytat le keretmegállapodásos eljárást, vagy köt keretszerződést.

A Kormány a 168/2004. (V.25) Korm. rendelet alapján újraszabályozta a központosított közbeszerzések rendszerét, valamint a központi beszerző szervezet feladat és hatáskörét. Ennek érdekében a kötelezett állami szervezetek részére a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF) folytat le közbeszerzési eljárásokat, ezen belül leggyakrabban keretmegállapodásos eljárás formájában.

A Kormány a közbeszerzések központosított eljárás keretében történő lefolytatását rendelheti el az általa irányított vagy felügyelt költségvetési szervek, alapított közalapítványok, valamint az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek vonatkozásában, meghatározva annak személyi és tárgyi hatályát, az ajánlatkérésre feljogosított szervezetet (központi beszerző szerv), valamint az eljáráshoz való csatlakozás lehetőségét.¹

A Rendőrség Beszerzési Szabályzata alapján a Központi Gazdasági Ellátó Igazgatóság (KGEI) folytat le közbeszerzéseket a rendőri szervek részére.

---

¹ Kbt. 25. § (1)

Az általa irányított szervezetek vonatkozásában a helyi önkormányzat jogosult a közbeszerzéseket összevontan, helyben központosítva lefolytatni. A közbeszerzés helyben központosításáról az önkormányzat rendeletet alkot. A helyben központosított közbeszerzési eljárásokra a Kbt. és az önkormányzati rendelet szabályait kell alkalmazni.²

Budapest Főváros Közgyűlése az önkormányzati ráfordítások csökkentése, a költségvetési előirányzatok tervszerű felhasználása, a központi beszerzési rendszerben rejlő előnyök közigazgatási célú hasznosítása érdekében helyi központi beszerző szervezetként a Budapesti Egészségközpont Zrt-t jelölte ki.

Általánosságban elmondható, hogy 2004/18/EC Európai Unió direktíva alapján szinte minden Unió tagállama rendelkezik központi beszerző szervezettel. (SKI- Dánia, HANSEL-Finnország, UGAP-Franciaország, CONSIP-Olaszország)

KERETMEGÁLLAPODÁS

A cikk megírásakor olyan témát kívántam feldolgozni, mellyel kapcsolatban tanulmány még nem készült. Az előkészítő tevékenységem során fontos szerepet kapott az információk, adatok összegyűjtése. Szakmai pályafutásom alatt a központosított közbeszerzési rendszer HM tárcánál történő bevezetésében folyamatosan részt vettem számtalan tárca szintű, illetve tanácsadóként a MeH KSZF központosított közbeszerzési eljárásában.

Az előző fejezetben említett hazai és nemzetközi központi beszerző szervezetek tevékenysége az évtizedek alatt folyamatos változáson ment keresztül, amelynek eredményeként jól működő rendszerek kerültek kialakításra. Ennek egyik változata az egyes – ellátási körbe tartozó – szervezetek részére biztosított keretmegállapodás kötése.

Tekintettel arra, hogy a honvédelmi tárcánál a keretmegállapodásos eljárás nem került bevezetésre, célszerű megvizsgálni annak alkalmazhatóságát. A továbbiakban – alapul véve a korábban említett szervezetek működési rendjét – a honvédelmi tárcánál történő bevezetésének, működtetésének feltételrendszerét mutatom be, kifejezetten a napjainkban előtérbe került élelmiszer ellátás példáján keresztül.

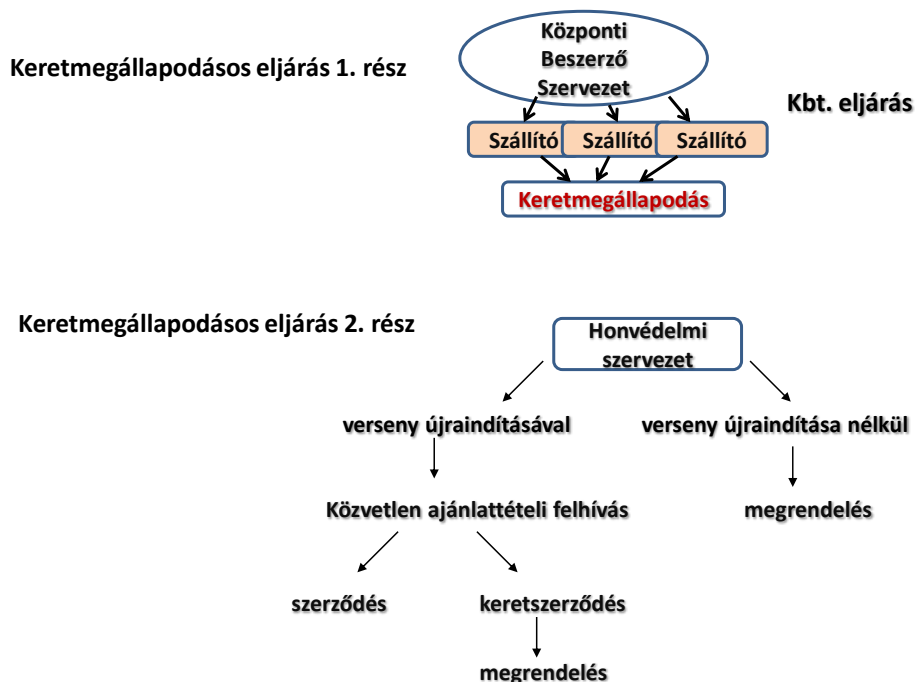
A keretmegállapodás az összesített csapat igények alapján a központi beszerző szervezet által lebonyolított keretmegállapodásos eljárás első szakaszának eredményeképpen jöhet létre. Keretmegállapodás legfeljebb négy évre köthető. A keretmegállapodásos eljárás második szakaszát keretszerződés vagy egyedi szerződés zárja le.

A keretmegállapodásos eljárás két egymástól jól elkülöníthető szakaszra osztható:

- a) Az első szakaszban a központi beszerző szervezet a csapatok irányából érkező, összesített igények alapján nyílt, meghívásos vagy tárgyalásos eljárást folytat le, és ennek eredményeképpen köti meg (akár több Szerződő féllel is) a keretmegállapodást. *Előnye*, hogy az első rész, sajátos jellegéből adódóan, hatékonyan tudja biztosítani a meghirdetéssel induló és nyilvánosság előtt zajló eljárásban a beszerzés átláthatóságát, amely a közérdek érvényesülésének alapvető letéteményese.
- b) Az eljárás második szakaszában vagy a központi beszerző szervezet, vagy pedig maga a csapat bonyolítja le a beszerzést, és ennek megfelelően keretszerződés vagy egyedi szerződés jön létre. Az eljárás második szakaszában tartandó konzultáció lehetővé teszi, hogy *a csapat érvényesíteni tudja speciális beszerzési igényeit és egyedi érdekeit.*

---

² Kbt. 25. § (5)

1. ábra. Keretmegállapodás folyamata
(Forrás: Saját készítésű ábra)

A rendszer szereplői különböző pozíciókban helyezkednek el. Az egyedi beszerzések megvalósítása során a honvédelmi szervezetek, mint megrendelők, a nyertes ajánlattevők, mint Szállítók, a központi beszerző szervezet pedig, mint a beszerzés kereteit, az ellátást biztosító szervezet jelennek meg.

A központi beszerző szervezet

Feladata a csapatok által megküldött igénybejelentések alapján megtervezni, előkészíteni és lefolytatni a keretmegállapodásos eljárásokat.

A csapatok megfelelő tájékoztatása érdekében:

- kezeli és frissíti a közbeszerzési adatbázist;
- működteti a beszerzési portált, ahol folyamatosan közzéteszi a keretmegállapodást érintő, az adatszolgáltatási és egyéb kötelezettségek teljesítéséhez szükséges adatokat, az adatszolgáltatás során alkalmazandó mintákat, a keretmegállapodások teljes szövegét, a szállítók nevét, a keretmegállapodásokból beszerezhető termékek és szolgáltatások listáját, árát;
- valamint megszervezi a szükséges oktatási feladatokat;
- figyelemmel kíséri a keretmegállapodások alapján feladott megrendelések teljesítését.

A honvédelmi szervezetek

A mindenkor hatályos „honvédelmi szervezetek beszerzéseinek eljárási rendjéről” szóló HM Utasítás hatálya alá tartozó szervezetek.

A Szállítók

A Szállítók a lefolytatott (köz)beszerzési eljárás eredményeként keretmegállapodást kötő ajánlattevők. A Szállítók feladata, hogy a honvédelmi szervezetek ellátását az egész ország területén biztosítsák. Ennek érdekében a Szállítók közvetlen kapcsolatot tartanak fenn a honvédelmi szervezetekkel és a folyamatos tájékoztatással, tanácsadással biztosítják a honvédelmi szervezetek beszerzéseinek gyors és rugalmas megvalósítását, az esetleges reklamációk kezelését.

A Szállító fogalma azt a gazdasági szereplőt jelenti, aki a keretmegállapodásos eljárás első részének nyertes ajánlattevője, illetve közös ajánlattevője, azaz keretmegállapodásos partnere a Központi Beszerző Szervezetnek. Egyéb szereplő nem minősül Szállítónak, így az alvállalkozó sem.

A keretmegállapodásos eljárás első részének célja:

- kiválasztásra kerüljenek azok az alkalmasnak ítélt ajánlattevők (illetve közös ajánlattevők), melyek önállóan is képesek a honvédelmi szervezetek országos ellátásának biztosítására;
- meghatározásra kerüljenek azok a speciális szerződéses feltételek, melyek a nagyszámú honvédelmi szervezeti kör nagyrészt egyedi igényeit hivatott kielégíteni;
- verseny révén kiválasztásra kerüljenek azok a szolgáltatás- és termékajánlatok, melyek költség-hatékony megoldást tudnak biztosítani a honvédelmi szervezetek tárgy szerinti termékcseré, termékbővítési és szolgáltatási igényeinek ellátására.

Az eljárás első részének indító felhívása, a nyílt eljárás ajánlati felhívása az Európai Unió Hivatalos Lapjában jelenik meg.

Az első rész egy egyszakaszos eljárás, mely az írásban benyújtott ajánlatok elbírálásán alapul.

A benyújtott ajánlatok ajánlati árának bontást követő módosítására elektronikus árlejtés során van lehetőség. („a közbeszerzési eljárásokban elektronikusan gyakorolható eljárási cselekmények szabályairól, valamint az elektronikus árlejtés alkalmazásáról” szülő 257/2007. (X.4.) Kormányrendelet alapján)

Az eljárás első részében ajánlatot benyújtó Ajánlattevőnek az ajánlat benyújtása előtt kell eldöntenie, hogy milyen „konstrukcióban” nyújtja be ajánlatát. Ennek során el kell döntenie, hogy önálló Ajánlattevő, közös Ajánlattevő illetve projektársaság formát választja.

Központi beszerző szervezet az eljárás első részének eredményeképpen keretmegállapodásokat köt.

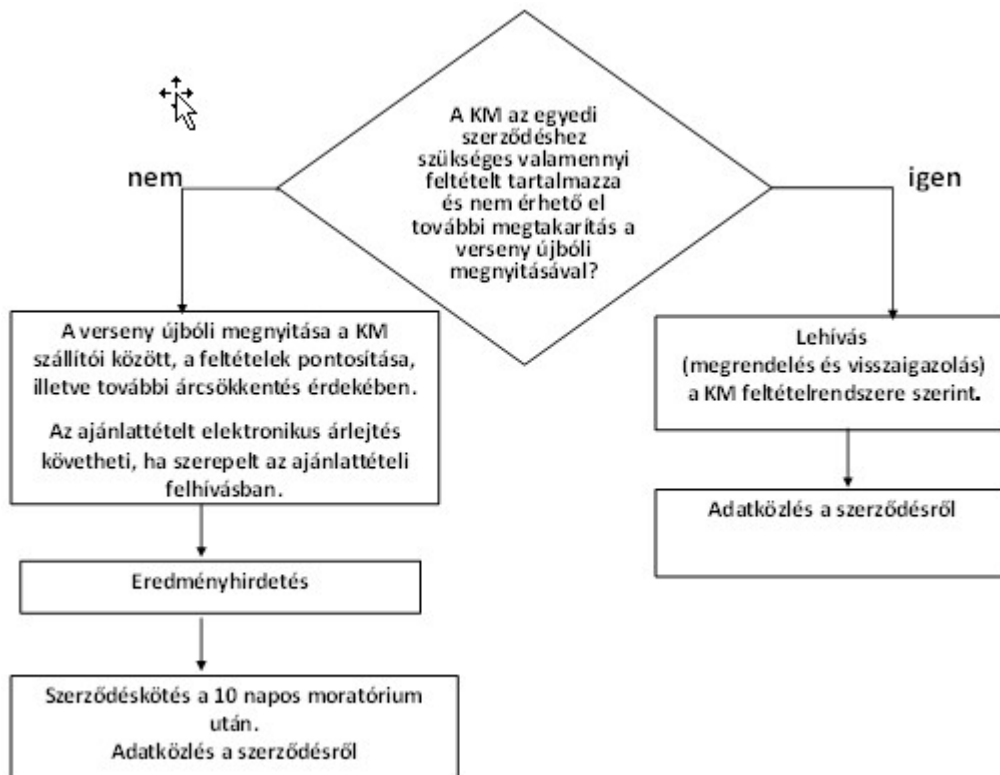
Tekintettel a speciális honvédségi ellátási körre lehetőség van régióként, járásonként; valamint terméktípusonként (hús, tej, kenyér, stb) is keretmegállapodásokat kötni.

A KERETMEGÁLLAPODÁSOS ELJÁRÁS MÁSODIK RÉSZÉNE

A keretmegállapodásos eljárás második részében a honvédelmi szervezetek a beszerzési céljaiknak megfelelő módot választják (verseny újbóli megnyitásával történő, vagy újbóli megnyitása nélküli kiválasztás) a ténylegesen beszerezni kívánt termékekre és Szállító kiválasztására.

A verseny újbóli megnyitása nélküli mód csak akkor választható, ha a keretmegállapodás minden feltételt tartalmaz, valamint a verseny újbóli megnyitásával további megtakarítás a honvédelmi szervezet számára nem realizálható (a verseny újbóli megnyitása a gazdasági ésszerűséggel nem összeegyeztethető).

2. ábra. Folyamatábra a keretmegállapodásos eljárás második részéről (Forrás: Saját készítésű ábra)

A verseny újraindítása nélküli kiválasztás:

Amennyiben a keretmegállapodás minden feltételt tartalmaz, valamint a verseny újbóli megnyitásával további megtakarítás a honvédelmi szervezet számára nem realizálható (a verseny újbóli megnyitása gazdasági ésszerűséggel nem összeegyeztethető), az igény kielégítése megvalósítható a verseny újbóli megnyitása nélkül. Ez esetben, az eseti beszerzés vonatkozásában az első rész bírálati szempontja (a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás javasolt) szerinti nyertes kiválasztásával, szükség esetén írásbeli konzultációt követően kerül sor a megrendelésre. („Sorba állítási módszer”: először azzal a gazdasági szereplővel kell felvenni a kapcsolatot, amely a legalacsonyabb ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlattal felel meg az objektív beszerzési igénynek; amennyiben az első nem képes az adott áru, illetve szolgáltatás teljesítésére, úgy a másodikkal lehet felvenni a kapcsolatot.”)

Ezen a ponton már nincs lehetőség a műszaki és pénzügyi alkalmassági szempontok vizsgálatára, mint a keretmegállapodásos eljárás első részében.

A honvédelmi tárca hosszadalmas beszerzési eljárása miatt ebben a részben taglalt eljárás mód feltételekkel alkalmazható. A tárca döntési mechanizmusa (NFM engedélyeztetés) nem teszi lehetővé az aznapi kiválasztást követő még aznapi megrendelés megküldését. Mire a tárca beszerzési folyamatában sor kerül szerződéskötésre a Szállító legtöbb esetben már módosította termékeit, vagy az árakat.

Írásbeli konzultáció:

A honvédelmi tárca igénye alapján a keretmegállapodásos eljárásban kialakításra került a konzultáció lehetősége, amely biztosítja, hogy Ajánlatkérő rákérdezzen kötelezettségek nélkül Szállítóra, hogy pl. egy vagy két hónap múlva milyen termékeket, milyen áron tud szállítani)

A verseny újbóli megnyitása nélküli kiválasztás során amennyiben szükséges a honvédelmi szervezet konzultációra szóló felhívásban felhívhatja a beszerzendő termékek, illetve

szolgáltatások konkrét tárgya szerinti, a keretmegállapodásos eljárás első részében alkalmazott bírálati szempont és módszer alapján rangsorolt, legkedvezőbb ajánlattal rendelkező Szállítót a keretmegállapodás első részében tett ajánlata kiegészítésére.

A Szállító a központi beszerző szervezet által lebonyolított keretmegállapodásos eljárás első részének lezárásaként kötött keretmegállapodásban meghatározottakhoz képest, az ajánlat - az összességében legelőnyösebb ajánlat megítélésére szolgáló részszempontokkal összefüggő - tartalmi elemeire vonatkozóan, csak a keretmegállapodásban foglaltakkal azonos vagy a honvédelmi szervezet számára kedvezőbb ajánlatot tehet.

A konzultáció szabályozása azonban olyan mértékben korlátozásra került, hogy több Szállító esetében alkalmazhatatlan a honvédelmi tárca viszonylatában. Annak érdekében, hogy a beszerző ismerje minden – az adott terméket szállítani képes Szállító – nyilatkozatait, termékeit, árait egy meghatározott későbbi szerződéskötési időpontra vonatkozóan minden Szállítót meg kellene szólítani. A konzultáció egyik oldalról sem keletkeztet kötelezettséget, nehezen kezelhető a rangsor kialakításakor. Ebben az esetben a tárca szabályozása szerint ugyanazon folyamatot kellene végrehajtani, amely megegyezik a verseny újraindítása nélküli esetben.

A honvédelmi tárca központosított közbeszerzése esetében ezen eljárás mód kizárólag azon esetekben kerül alkalmazásra, amennyiben a központi beszerző szervezet által lefolytatott keretmegállapodásos eljárás első részében egy győztes került kihirdetésre.

A verseny újraindításával történő kiválasztás:

A verseny újraindításával történő eljárás mód megegyezik a Kbt. szerinti eljárásrenddel.

Ez esetben a honvédelmi szervezet, mint ajánlatkérő közvetlen írásbeli ajánlattételi felhívást küld valamennyi (részteljesítés esetén az adott rész vonatkozásában valamennyi) keretmegállapodásos partnernek. Az ajánlatok egyszerű kiértékelését követően szerződést köt a nyertes ajánlatot benyújtó keretmegállapodásos partnerrel. A verseny újbóli megnyitása során elektronikus árlejtés alkalmazható, amennyiben az erre való utalás szerepel az ajánlattételi felhívásban.

VÁLTOZÁSOK KEZELÉSE

Termékváltás:

Annak érdekében, hogy a keretmegállapodás időtartama alatt a honvédelmi szervezetek folyamatos ellátottsága biztosítható legyen, fenn kell tartani a teljesítőképességet a megszűnő termékek esetén kiváltó termék szabályozott formában történő bevezetésével.

Ennek formája az időszakosan lehetővé váló termékváltás.

A termékváltás tehát egy olyan lehetőség, amely során a megszűnő termék helyett a Szállító által egy, a kiváltandó termékkel azonos gyártmányú, legalább ugyanolyan műszaki tartalommal és egyéb feltételekkel rendelkező (helyettesítő) termék, amelynek ára nem haladhatja meg az eredeti termék árát. A kiváltó termék nem térhet el a dokumentációban, illetve keretmegállapodásban megkövetelt feltételektől. A kivont terméket későbbi időpontban újra nem lehet a szállítható termékek körébe visszaemlíteni. A kiváltott, már megrendelt (egyedi szerződéssel szerződött) termékek legkésőbbi szállítási határideje a termékváltást követő hónap utolsó napja, illetve az adott konkrét szerződésben szereplő szállítási határidő.

Árfolyamváltás követése

A központi beszerző szervezet célja, hogy olyan feltételrendszert alakítson ki, amely a felek részére minél kevesebb kockázatot tartalmaz. Meggyőződésem, hogy csak ezáltal, s ennek következetes megvalósításával érhető el, hogy a beszerzés hatékony lehessen.

A keretmegállapodás keretében szállított termékek árai meghatározott ideig rögzítettek. A szerződéses árak ezt követően emelkedhetnek abban az esetben, ha a KSH által hivatalosan közzétett, az előző évre vonatkozó éves fogyasztói árindex mértéke az 3%-ot meghaladja. Az áremelés alapja a KSH által évente hivatalosan közzétett éves fogyasztói árindex. Az ilyen, fogyasztói árindexen alapuló ármódosítás nem igényel szerződésmódosítást.

A Szállítónak minden hónapban egy alkalommal, véglegesen vagy 1 naptári hónapos időtartamra lehetősége van egyes vagy valamennyi keretmegállapodás hatálya alá tartozó termék keretmegállapodásos árának csökkentésére.

A csökkentett áron való megrendelési/beszerzési lehetőség további feltételhez (mint például más termék egyidejű megrendeléséhez, stb.) nem köthető, az kizárólag valamennyi honvédelmi szervezet részére hozzáférhető, egységes feltételek szerint történhet.

KÖVETELMÉNYEK

Annak érdekében, hogy a korábban vázolt ellátási rendszer hatékonyan működjön az alábbi feltételeket szükséges megteremteni:

- A keretmegállapodásos eljárás első részében szükséges részletesen meghatározni az egyes élelmiszer termékek műszaki követelményeit (kiemelten az élelmiszerbiztonsági kérdéseket); a részajánlattételi kört (régióként, területenként, vagy alakulatonként)
- Szükséges a központi beszerző szervezet honlapjának fejlesztése annak érdekében, hogy az adott keretmegállapodás feltételrendszerei (árak, akciók, eljárás mód, megrendelés) naprakészen elérhetővé válhasson;
- A honvédelmi szervezetek vonatkozásában célszerű áttekinteni az informatikai eszközparkot (internetes elérhetőség) az aktualitások eléréséhez;
- Szükséges pontosítani, hogy a honvédelmi szervezetek megrendeléseit a központi beszerző szervezet felé a Szállító jelenti be, vagy maga a honvédelmi szervezet;
- Tekintettel arra, hogy a jelenlegi jogszabályok alapján a keretmegállapodásos eljárás első és második részének lefolytatása NFM engedély köteles, kezdeményezni szükséges az ezirányú jogszabály módosítást;
- a Végrehajtó állomány részére az eljárás gyakorlati megvalósítása érdekében oktatás megtartása indokolt.

ÖSSZEGRZÉS

Láttuk, hogy a honvédelmi szervezetek ellátása érdekében folyamatosan jól működő logisztikai rendszer kell működtetni. Az élelmiszer ellátás legfőbb problémája a folyamatosan változó piac, valamint a honvédelmi szervezetek igényeinek változásai.

A cikk felvázolt egy olyan megáldási javaslatot, amelynek segítségével a honvédelmi szervezetek kisebb időigénnyel, humánerőforrás növelése nélkül képesek ezen ellátást biztosítani.

A rendszer működő képességét kizárólag a gyakorlati tapasztalatok alapján lehet értékelni, azonban más (EU, államigazgatási, önkormányzati) szervezetek több éves tapasztalatai megfelelő alapot jelenthetnek.

Felhasznált irodalom

- [1] 1. Derzsényi Attila: Élelmiszer beszerzés aktuális kérdése (Hadmérnök: VII. Évfolyam 2. szám - 2012. június) pp.213-220.
Forrás: http://www.hadmernok.hu/2012_2_derzsenyi.pdf) (letöltés ideje: 2012. 10. 31.);
- [2] Derzsényi Attila: Honvédelmi célú beszerzésről közérthetően (Katonai Logisztika Online 2011. év 1. szám) pp. 95- 109. Forrás:
<https://www.parbeszed.hm.gov.hu/sites/kulso/Documents/katonaisajto/katonailogisztika/2011/1/Derzs%C3%A9nyi.pdf>);
(letöltés ideje: 2012. 10. 31.)
- [3] Derzsényi Attila: Honvédelmi tárca központosított közbeszerzése, Diplomamunka (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Budapest 2010) pp. 1-80.
- [4] Dr. Horváth Attila: „Az élelmiszerellátási lánc kritikus infrastrukturális, terrorfenyegetettségének jellemzői” (Hadmérnök: IV. Évfolyam 2. szám - 2009. június) pp.437-449; Forrás: http://www.hadmernok.hu/2009_2_horvatha.php
(letöltés ideje: 2012. 11.07.)
- [5] NATO General Administrative Clauses Procurement and Supplies Services;
Forrás: http://www.nato.int/structur/procurement/doc/GAC_EN.pdf
(letöltés ideje: 2012. 10. 31.)
- [6] Support for Improvement in Governance and Management:: Central Purchasing Bodies, (OECD publishing August 2011.);
Forrás: <http://www.oecd.org/site/sigma/publicationsdocuments/48630136.pdf>
(letöltés ideje: 2012. 10. 31.)
- [7] A „közbeszerzésekről” szóló 2011. évi CVIII. törvény (2012. október 31-én hatályos állapota);
- [8] 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről (2012. október 31-én hatályos állapota);
- [9] 46/2012. (III. 28.) Korm. rendelet a fekvőbeteg szakellátást nyújtó intézmények részére történő gyógyszer-, orvostechnikai eszköz és fertőtlenítőszer beszerzések országos központosított rendszeréről (2012. október 31-én hatályos állapota);
- [10] 12/2012. (VII. 30.) ORFK utasítás a Rendőrség Beszerzési Szabályzatáról;
- [11] 46/2009 (IX.5) Budapest Fővárosi Közgyűlés rendelet.